

Innihalds- yvirlit

Frágreiðing frá nevndini	4
Bygnaður	14
SEV er slóðbrótarin á elorkuøkinum	16
Ph.d.-verkætlan skal tryggja støðufestið í elskipanini	20
Javnvágin í elskipanini	22
Elorkan skal í mest møguligan mun framleiðast og brúkast í sama øki	24
Sjóvarfallið kann fáa sera stóran týdning	26
Sólorkulund sett í rakstur í Sumba	28
Sundsverkið trygdarnetið undir elveitingini	30
Grøna elorkan 40 prosent í 2019	36
Elprísurin kvinkaði uppeftir á nýggjárinum	38
Starvsfólk á KT-varðhaldi	40
Heimsmálini hjá ST verða enn størri partur av virkseminum hjá SEV	42
Stuttar søgur frá SEV	46
Góð starvsbyrjan hevur avgerandi týdning	54
Heilsa, Trygd og Umhvørvi	60

Ársfrágreiðing og ársroknskapur 2019	68
Leiðsluátekning	71
Átekning frá óheftum grannskoðara	72
Høvuðs- og lyklatøl	74
Útrokning av lyklatølum	74
Leiðslufrágreiðing	76
Nýttur roknskaparháttur	86
Rakstrarroknskapur 1. januar – 31. desember	91
Fíggjarstøða 31. desember	92
Peningastreymsuppgerð	94
Notur	96
Virkisbýti, framleiðsla og net	106
Rakstrarbýti, framleiðsla og net	114

Ársfrágreiðing og ársroknskapur 2019
Ársaðalfundur 24. apríl 2020

Myndir: Alan Brockie, Klara Johannesen, Faroephoto, Pauli Djurholm, Minesto, Benjamin Rasmussen, Terji Nielsen, Eyðna Joensen, Kári Durhuus, Lbf., Jens Kr. Vang og Sunnvard Andreassen.

Sniðgeving og uppseting: Sansir
Prent og liðuggerð: Føroyaprent

broytist til dómis dag fyri dag í mun til ítøkiligu kostnaðirnar í elveitingini. Arbeitt verður fram ímóti at kunna seta hetta í verk, og á hendan hátt at náa fult gjøgnumskygni í elkostnaðinum.

BRÚKARIN

Fyri at stuðla undir vísiðini at gerast 100 prosent grøn á landi í 2030 er alneyðugt, at brúkararnir frameftir skifta til elloysnir, tá ið talan er um upphiting og flutning. Tiltøkini hjá landinum við MVG-frítøku fyri keyp av hitapumpum og elbilum o.ø. – saman við lægri elprísum til nevndu nýtslublókar – gera mun.

Politiska skipanin eigur tó eisini at hava í huga, at omanfyri nevndu stuðulsskipanir gera seg inn á kappingarførið hjá P/F Fjarhitafelagnum, sum longu er ein grøn hitaloysn.

Nú verður prísaseting gjørd fyri løðistøðirnar, sum standa á almennum parkeringsøkjum. Ætlandi verða prísirnir settir í gildi fyrra hálvár 2020.

Brúkarin skal hava møguleikan fyri tøttum samskipti við SEV, og elfelagið fer tí at gerast sjónligari við at førka seg inn á nútíðar samskiftispallar, har brúkar-

arnir ferðast hvønn dag. Vit miða eftir at gerast ein natúrligari partur av tilvitskuni hjá brúkarunum. Brúkarin skal altíð í einari handarvending kunna søkja sær ráð, vegleiðing og upplýsing hjá SEV. Nýggja heimasíðan, sum í løtuni er í menning, fer at hava eina samvirkna kundatænastu.

Brúkarin skal verða í miðdeplinum. Júst tað er vert at leggja sær í geyma í hesum tíðum, har alsamt fleiri áhugamál stínga seg upp.

VINDORKUÚTBOD

SEV vann triðja vindútbóðið hjá Orku, sum fór fram í Porkerishaga. Talan er um eina í vindhøpi avbjóðandi staðseting, og tað hevur eisini tikið langa tíð at fáa “site verification” frá Enercon. SEV hevur gjørt avtalur um veitingarnar, og roknað kann við, at myllurnar verða reistar á heysti í 2020.

Fyri at fáa sum mest burtur úr óstøðugu vindorkuni verða ein synkronkompensator og ein stór battarískipan á 6 MW knýttar at vindmyllulundini. Mátturin í battarískipanini er líka stórur sum mátturin í vindmyllunum, og tað merkir, at battaríni einsamøll kunnu bera streymveitingina upp til ein hálvan tíma, um myllurnar bráðliga steðga. Hesin hálvi tímin

“Vit miða eftir at gerast ein natúrligari partur av tilvitskuni hjá brúkarunum. Brúkarin skal altíð í einari handarvending kunna søkja sær ráð, vegleiðing og upplýsing hjá SEV”

munar sera væl, meðan aðrar framleiðslueindir verða settar í gongd at taka yvir framleiðsluna. Hesi tøkniligu framtøk hava samanumtikið við sær, at elveitingin í Suðuroynni javnan kann vera 100 prosent grøn.

Fjórða útbóðið hjá Orku, har lýst var eftir umsókn-um til eina 18 MW vindmyllulund á Eiði við freist at lata inn umsókn 1. august 2019, er framt. Tað vóru SEV og Magn, sum lótu inn bóð. 2. oktober 2019 fekk SEV tilsø

Javnvágin í elskipanini

Myndin lýsir dagligu avbjóðingina hjá SEV, sum er alt samdøgrið – árið runt – at veita støðuga elorku (t.e. veitingartrygd) út í hvønn krók í samfelagnum (t.e. veitingarskylda). Hesi hugtøk fevna um dagliga arbeiðssetningin hjá SEV, sum er “altíð at megna at veita støðuga elorku eftir tørvi í somu stund, borgarin, vinnulívið, stovnurin ella onkur annar biður um elorkuna.”

PUMPUSKIPANIN, sum ætlandi skal byggjast í Vestmanna, skal rekast við yvirsotsorku frá vindmyllum. Umframt at endurnýta vatnorkuna skal skipanin støðugt vera við til at tryggja javnvágina ímillum elframleiðslu og elnýtslu.

VINDORKAN er sveiggjandi orka, ið er knýtt at óstøðuga veðrinum í Føroyum, og tí skal vindurin teingjast at battarískipanum og aðrari støðugari elframleiðslu úr t.d. vatni.

KJARNIN Í ELSKIPANINI skal grundast á støðuga orku fyri at tryggja, at eingi sveiggj eru í samlaðu elframleiðsluni. Elnetið og neyðskipanir eru eisini partur av kjarnanum.

Í Føroyum er avbjóðingin serliga stór, tí Føroyar eru avbyrgt oyggjasamfelag, sum alla tíðina noyðist at hava nóg mikið av tøkum eykamátti, um brek tekur seg upp í onkrum av framleiðandi eindunum – t.d. generatorum, turbinum, vindmyllum og motorum. Sum myndin vísir, fæst støðufestið í skipanini við tryggum orkukeldum, ið alla tíðina megna at halda eina javnvág ímillum framleiðslu og eftirspurning. Tí er so týðningarmikið at hava ein tryggan kjarna í elskipanini, sum er grundaður á tryggar og støðugar orkukeldur.

KJARNIN Í ELSKIPANINI

Oljuriknu verkini eru framvegis ein týðandi partur av kjarnanum í elskipanini, tí olja er trygg orkukelda. Men tá framleiðslan á oljuriknu verkunum minkar niður í einki, so hvørt sum bygt verður út á grønu kósini við varandi orkukeldum fram ímóti málinum um 100 prosent grøna elorku á landi í Føroyum í 2030, verða vatnorkuverkini í størri mun kjarnin í elskipanini saman við einari pumpuskipan, ið skal byggjast í Vestmanna.

Tað er alneyðugt, at kjarnin í elskipanini er grundaður á støðuga orku, ið kann tryggja, at eingi sveiggj eru í sjálvari framleiðsluni, og sum harvið stimbrar elskipanina, so at elveitingini verður støðug.

Vatnorka er støðug orka, um nóg mikið er til av vatnorku, og nøgdirnar av vatnorku verða í framtíðini tryggjaðir við pumpuskipanini í Vestmanna, har avlopsorka frá óstøðugu vindorkuni verður brúkt til at pumpa vatnið niðan aftur í byrgingarnar. Tá

kunnu oljuverkini vera tiltakstrygd, um t.d. brek taka seg upp í grønu orkuframleiðsluni.

Ein annar týðandi partur av kjarnanum í elskipanini er eitt sterkt elnet. Tað fer fram ein áhaldandi kaðallegging av netinum um alt landið fyri m.a. at verja elnetið ímóti ódnarveðri.

EIN FRAMTÍÐARMYND

Elorkan skal í mest møguligan mun framleiðast og brúkast í sama øki

Ph.d.-verkætlanin um støðufestið í elskipanini býtir landið í økir. Elframleiðsla úr varandi orkukeldum, elnetið og javnvágin skulu í mestan mun hanga saman í hvørjum øki sær, so elorkan ikki skal flytast óneyðuga langt, tí tað hevur við sær svinn í elskipanini

Ph.d.-verkætlanin um støðufestið í føroysku elskipanini hyggur eftir elskipanini lutvíst við tí endamáli, at framleiðslan úr varandi orkukeldum í mest møguligan mun skal brúkast í sama øki, sum hon verður framleidd. Á henda hátt verður svinnið av elorku, sum verður flutt long strekki, avmarkað so nógv sum gjørligt.

- Ein partur av verkætlanini snýr seg um at finna út av, hvussu vit fáa sum mest av elorku burtur úr óstøðugum orkukeldum í einum avmarkaðum øki, har elorkan eisini fyrst og fremst skal brúkast. Um

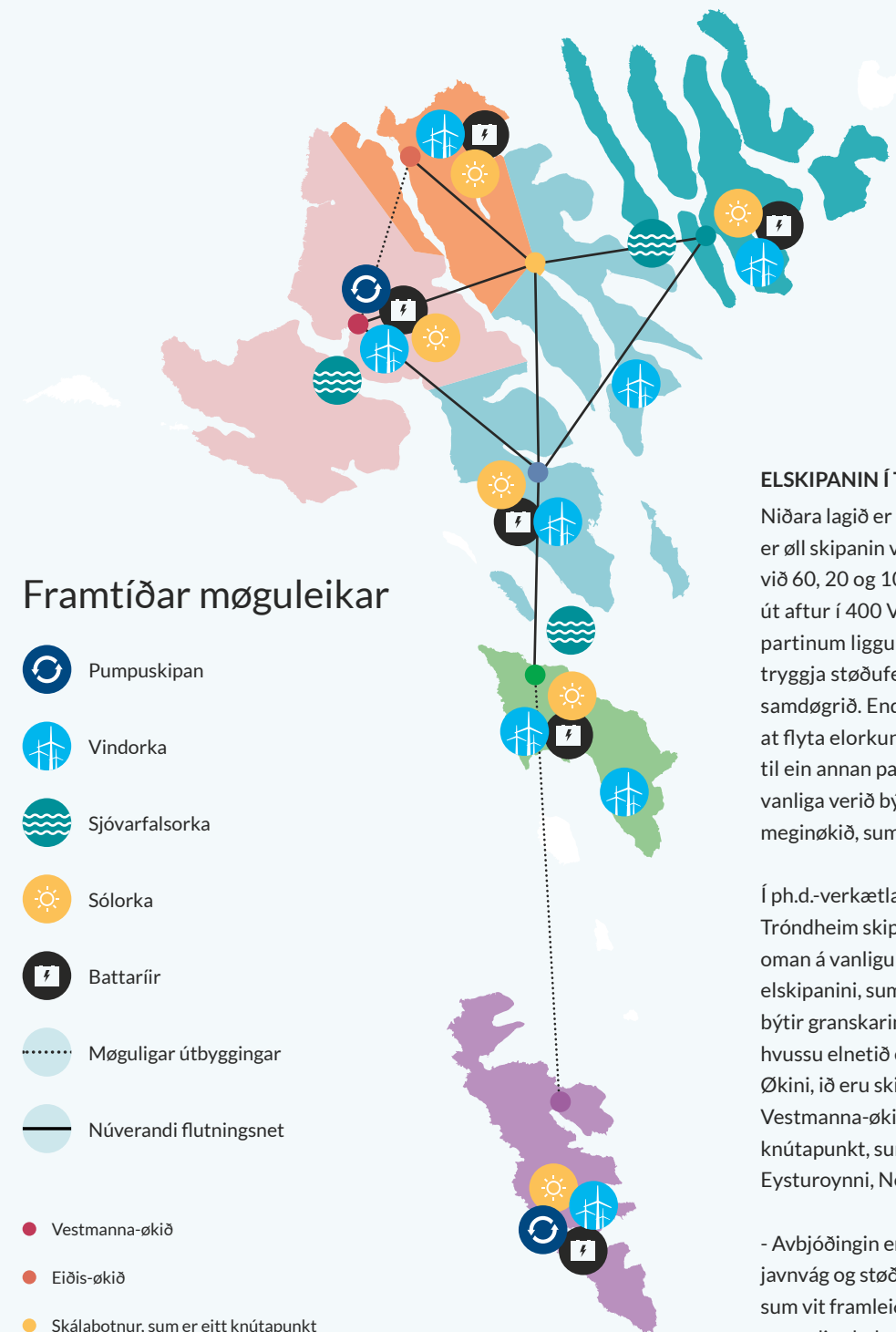
møguleikarnir at vinna elorku burtur úr hesum øki t.d. eru so góðir, at tað kann framleiðast væl meira enn tørvur er á í økinum, so er neyðugt at tryggja sær, at elnetið er ført fyri at flyta elorkuna til eitt annað øki, greiðir Helma Maria Tróndheim, ph.d.-granskari, frá.

Hon vísir á, at í hesum viðfangi ber til at siga, at verkætlanin viðger elskipanina í tveimum lögum, har høvuðsmálið áhaldandi er at tryggja støðufesti og javnvág í elskipanini við alsamt fleiri óstøðugum grønum orkukeldum.

Framtíðar møguleikar

- Pumpuskipan
- Vindorka
- Sjóvarfalsorka
- Sólorka
- Battaríir
- Møguligar útbyggingar
- Núverandi flutningsnet

- Vestmanna-økið
- Eiðis-økið
- Skálabotnur, sum er eitt knútapunkt
- Sunnari partur av Streym- og Eysturoynni
- Norðoyggjar
- Sandoy
- Suðuroy

ELSKIPANIN Í TVEIMUM LÖGUM

